

59964

DUHOVNO ŽIVLJENJE

103

Družinski
tednik za
slovenske
izseljence

LA VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal
A VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal
THE SPIRITUAL LIFE
Weekly Rewiew

KNJIGA V. LIBRO
LETO III AÑO

BUENOS AIRES

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Splošno kulturna tedenska slovenska izseljenska družinska revija.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodopivčeva, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica, Jesenice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročnina znaša: a) Za republiko Argentino in vse ameriške dežele, vključeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.— min (arg. pap. pesov), milreis 20.—, severoameriških \$ 1.50, uruguajskih pap \$ 3.50, čilenskih \$ 35.—. — b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 6.— (šest argentinskih pesov v papirju), ali Din 70.—, francoskih frankov 25.—, Lir 20.—, mark 4.50, holandskih gold. 2.50, šilingov 10.—, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.—.

Naročnino je najboljšo nakazati naravnost upravi (glej spodnji naslov) bodisi v priporočenem pismu, bodisi potom bančnega čeka "sobre Buenos Aires", bodisi s poštanim giro, bodisi našemu uradniku g. Mirku Peljhanu proti službenemu potrdilu, bodisi na katerega izmed načinov, kakor jih spodaj navajamo, vedno s pripombo: za Duhovno življenje (La Vida Espiritual).

Buenos Aires — Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. — Banco Holandés, Bmé. Mitre 234. Kdor ima hranilno vlogo pri kateri izmed teh dveh bank, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Jugoslavija: Zadrúzna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta, s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

Brasil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Calle Peas, Franco esq. Chile.

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huérfanos 833.

Banco Germánico, Valparaíso, calle Pratt 238.

Francija, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., 11, Rue Auber

Paris (9e) France

Holandsko: Holandsche Bank — Unie N. V., Heeregracht 432, Amsterdam.

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

Naročniki iz Severne Amerike nam najenostavnejše nakažejo naročnino v čekih The Chase National Bank of The City of New-York, ki ima svoje podružnice po vseh večjih severoameriških mestih. Čeki naj se glase na: Administration of The Spiritual Life, Buenos Aires, Argentina.

Naslov uredništva in uprave:

Dirección de la Redacción y de la Administración:

LA VIDA ESPIRITUAL

Condado 545

Buenos Aires, Argentina

Eminenca kardenal Jakob Alojzij Copello, nadškof Buenosajreški.

K sprejemu nadškofa kardinala - primasa

V soboto dne 14. marca pop ob 4 h. se po daljši odsotnosti vrne domov naš nadpastir nadškof, odet s kardinalsko častjo, ki jo je v Rimu sprejel v božičnih dnevih in še povišan na čast primasa, ki ga je doletela pred kratkim.

Mi Slovenci v Buenos Airesu smo svojemu nadpastirju že od preje dolžni poleg časti tudi hvaležnost, ker je zelo naklonjeno podpiral naše potrebe in z razumevanjem sprejemal naše želje. Še več spoštovanja pa smo mu dolžni sedaj, ko se vrača med nas celo kot naš zastopenik pri Sveti Stolici.

No, da, si misli kdo. Saj to je bil že prej. Da, bil je, toda preje ni bil kardinal prezbiter cerkve sv. Hijeronima, ki je prav cerkev našega zavoda v Rimu, zavoda sv. Hijeronima. Na ta način je postal naš neposredni nadpastir nekak zastopnik vseh katoliških Jugoslovanov pri sv. Stolici. Zato je en razlog več, da spoštljivo prihitimo k pozdravu in sprejemu našega nadpastirja, ki se bo vršil v soboto.

Vdeležimo se ga s svojimi zastavami. Prostor za nas je odrejen na trgu San Martin, ki je na koncu ulice San Martin.

Kakor smo se častno obnesli ob času evh. kongresa, ki je bil sad mnogega prizadevanja našega vzvišenega nadpastirja, ki si je prav s to veličastno proslavo stekel najvišje priznanje, ki ga je doletelo, tako bomo tudi sedaj pohiteli, da mu izkažemo tudi mi čast in priznanje.

Nadskof Jakob Alojzij

Copello — kardinal

Kadar se stečejo dnevi vladajočemu papežu, tedaj se zbero kot senat svete Cerkve kardinali, katerih polno število znaša 72, da izvolijo novega papeža.

Ob času zadnjih božičnih praznikov je zadela ta velika čast, da je bil izbran za senatorja svete Cerkve, tudi našega prevzvišene-
nega nadškofa.

Dne 29. decembra se je vršila v Rimu slovesnost, ko je naš nadpastir prevzel cerkev s katero je zvezan njegov kardinalski naslov in prav to je stvar vredna imena, zato naj sledi tu poročilo o tem dogodku.

V Ilirskem zavodu svetega Hijeronima se je ta dan zbrala številna družba odličnih oseb. Poleg cerkvenih odličnikov so bile zastopane tudi odlične osebe svetnih časti.

V luči Evharistije in križa se je vršila ta pomembna svečanost. Prisostvovali so vsi argentinski zastopniki v Rimu, v Vatikanu in na Kvirinalu. Poleg Hrvata dr. Medjerca, predstojnika zavoda sv. Hijeronima je bil tudi vrhovni frančiškanski prokurator Zec, Karmničič, Harapin in Jeličič in tudi Slovenec zastopnik jezuitov Prešeren.

Pozdravni nagovor je imel dr. Madjerac, predstojnik zavoda in je poudaril tele misli:

Pod vtisom skrivnostnega božičnega praznika stojimo, ko se nam je Bog tako približal, da nam je ne le blizu prišel, ker je prišel Sin Božji na svet — približal se nam je še bolj, ker si je tudi našo naravo privzel in človek postal. Pa se prav pod vtisom tega praznika spominjamo še ene skrivnosti, v kateri se to božje delo našega odrešenja ponavlja vsak dan in vsako uro za vsakogar — spominjamo se skrivnostne navzočnosti Jezusove v Zakramentu sv. Rešnjega Telesa, s katerim je Gospod Jezus še

prav posebno pokazal, kako veliko mu je do tega, da biva med človeškimi otroci.

Že dvajset stoletij časti človeštvo svojega Boga v tej skrivnosti z vsem, kar najlepšega premore in ima in zna. Nekoč z veličastnimi cerkvami, ki kot čudeži kipijo v zrak in so tisočletne priče silne vere, ki je oživljala srca tedaj, danes pa si je to češčenje našlo spet novo obliko v veličastnih evharističnih kongresih, narodnih in vesoljnih in ni dvoma, da noben kongres ni tolikega sijaja razvil in tudi toliko časti Gospodu Jezusu dal — v sedanjem svetu, nevere tako polnem, toliko globoke in žive vere prinesel in liubezni do Jezusa v srcih užgal, kakor 32 evharistični svetovni kongres, ki se je pod spretnim vodstvom slavljence vršil v prestolici Argentinije v največjem in najbogatejšem mestu Južne Amerike. Kot nagrada najvišjega namestnika božjega na zemlji je to, kot priznanje za veliko delo storjeno v božjo čast. Sai še nikdar svet kaj takega videl ni, kakor je bilo videti v novem svetu one dni, čemer je v duhu prisostvoval vesoljni katoliški svet.

“Ta cerkev sv. Hieronima je posvečena odličnemu učeniku katoliške cerkve. Zgradil jo je papež Sikst V.” zgrajena po načrtu odličnih stavbenikov je okrašena z bogatimi in slavnimi slikami. Kameni sami pa govore z vklesanimi besedami, da je s to cerkvijo zvezan tudi kos zgodovine katoliških Jugoslovanov, pred vsem Hrvatov, ki so tu sem pošiljali svoje najboljše sinove, da bodo v središču krščanstva zajemali in svojim delili globoko, resnično in vse osrečujoč ljubezen do Gospoda Jezusa. Ljubezna, ki je naredila iz Hrvatov trdnjavo krščanstva, “antemurale Christianitatis”. Tega duha so bili odlični sinovi našega naroda blaženi Kažotič in Marko Križanič in blažena Hozana Kotorska...

In še to prošnjo je govornik pristavil, naj eminenca s svojim blagoslovom blagoslovi rojake onstran morja, naj jih vzame sedaj v še plemenitejšo skrb, da bodo v tujni tudi ljubeznjivo očetovsko roko nadpastirja čutili, v čigar oblasti in pod krivo palico se za svoje življenje bore... “Tudi našo domovino, ves naš narod in vso Jugoslavijo naj vključi Vaš blagoslov”.

Odgovor eminence g. kardinala:

Slavljenec je podal mnogo lepih misli, pa naj bodo tu povdarjene le najvažnejše, ker celoten govor ste gotovo že brali v dnevnem časopisju.

“Čudna so božja pota. 39 let je tega ko sem polen idealov prišel v to mesto in v šestih letih sem stopil mimogrede v to svetišče vsak dan, ne da bi slutil v bodočnost”. Spominjal je eminenca nadalje koliko naklonjenost je užival in kolikih dobrot je v tem mestu od božjih namestnikov deležen bil.

“Sv. Hijeronima sprejemam kot program, njega spokornika za ta razbrzdani čas, ki z besedo in zgledom tako izdatno uči, da je svet zablodil na pot, kjer ni sreče” On je bil božje besede mož, božjega duha polen neumorno zvest sveti Cerkvi.

Križ Kristusov je on globoko doumel, do Jezusa v Sv. Rešnjem Telesu je polen ljubezni gorel.

Križ in Evharištija sta vsakomur zanesljiv kažipot skozi množico življenskih zmot.

In obrnjen do zastopnika Argentiniije je povzel: naj ponovim besedo našega predsednika: Tebi Gospod se posvetimo!

In tudi na zastopnika Jugoslavije (ki pa ni bil navzoč, kar je nam nerazumljivo): Tudi vaša preteklost in sedanjost nam narekuje isto besedo, **t u d i v a š o d o m o v i n o n a j G o s p o d u p o s v e t i m o !**

Tebi o Gospod darujemo sebe in svoje srce!

“Vzdignil bom roko v blagoslov. Da blagoslovim našo dalino domovino z vlado ki jo vodi polna dobrega duha, da blagoslovim gorečo duhovščino in dobra društva, in mesta katerim blagodejnemga miru in uspešnega napredka najsrčneje prosim. Blagoslov da naj se razlije tudi čez domovino teh, ki so to cerkev ustanovili, ki so skozi stoletja to svetišče čuvali. Tudi njej in njenim otrokom naj Gospod nakloni ves blagoslov iz nebes.

Vsem naj velja moj blagoslov v uri, ko polen hvaležnosti kličem in vsi pričujoči z menoj: Hvala večnemu Bogu!

Ko je v cerkvi slovesnost minila, je eminenco kardinala z navdušenjem pozdravila obilna množica, ki je čakala zunaj.

Janko Ožmanov, Ljubljana:

Kakor slap krvi

(11. 5. 1935.)

Prav kakor slap krvi
še v včerajšnjem jutru je nagelj rdeč
z okna po steni kipeł
in ves zažarel,
ko ga je sonce pozdravilo izza gore.

K njemu z gredice cvetela
je vrtnica bela,
upirala vanj svoj pogled koprneči
in ga vabila, vabila vsa v sreči:
"Pridi prijateljček, skloni se k meni
in me objemi v ljubezni iskreni!"

Danes pa fantje k vojakom so šli
in pesem pod oknom v slovo so zapeli,
Ko so med vriskom in petjem odhajali,
rdeči cvetovi so prsi jim greli...

Sonce je vzšlo
in nageljčka ni več na oknu bilo.
Le vrtnica bela in deklica zala
doma je ostala
in čaka, kdaj fantič povrnil se bo.

Višnjegorski daljnogled

V bližini Leskovca
sem srečal dva lovca
in eden mi tole pove:
"Snoči", je rekel,
"nam polž je utekel
iz ljubljene Višnje gore".

Višnjanski meščani
so vsi razposlani,
da polža si spet ulové,
in sklep je storjen,
da bo umorjen
tako, ko ga v roke dobe.

Tri dni se potijo;
povsod ga lovijo
in končno s težavo vjemó.
Da polžek na poti
jih spet ne premoti
v verigah ga v mesto ženó.

V mesnico ga dajo...
Meso razprodajo,
a lovci klobase dobe.
Ko oče mesar,
noge dobi v dar
imajo samo še roge.

Župan jim da svet,
naj si daljnogled
iz polževih rog naredé...
Res! Zdaj ga imajo
in luno poznajo —
še boljše pa luna oné.

Z v l a k o m

“Gremb, gremb, gremb,”
pojo kolesa.
Iskre se vžigajo,
dvigajo se pod nebo
in razsvetljujejo črno nebo.

Gremo, gremo, gremo...
Pogumno kot vlak skozi noč
v boj za najlepše gre naša moč.
Luči si hočemo, mraz naj izgine,
to bodi pesem slovenske mladine.
Žalostna srca poživljamo,
delamo, molimo, vriskamo.

Gremó, gremó, gremó...
“Več luči” kličemo v črno terno
Težka dolžnost, a varna je pot:
naš tir je načelnost, naš cilj je — Gospod.

Hladnik Janez, slovenski kaplan v Buenos Airesu.

Prvi pozdrav svojim novim vernikom

V nedeljo, 1. marca ob pol 8 h. zvečer je zaplul v tukajšnje pristanišče parnik francoske linije "Massilia" in pol ure pozneje sem stopil na nova tla polen upanja, da se s tem trenutkom pričinja doba uspešnega delovanja za moje rojake na tem delu zemeljske oble. Napeto sem pričakoval, in upiral oči v pričakujočo množico, če bom morda opazil kak znan ali pričakujoč obraz. Ničesar nisem mogel izslediti. Tudi na to sem bil pripravljen in zato me ni spravilo prav nič v zadrego. Mislil sem si: kakor tisoči naših, ki so sem čez lužo prišli, tudi niso nikogar srečali na prvem koraku... Pozdrav tujine je pač pozdrav mačehe — in ne matere — zato: hladen.

Ko sem na carini opravil brez kakih nepravil, sem si poiskal p^onočišče. Spal sem v hotelu Viktoria. Še sem hotel tisti večer, ker ni bilo še pozno nabrati nekaj vtisov. Stopil sem na ulico, pač z načrtom v roki — kot vsah tujec. Pa mesto je mestu podobno. Ponoči in po dnevi. Če bi kar iz zraka priletel na sredo velemestnega razkošja, bi se pač ne mogel znajti kje si: ali v Parizu, ali v Milanu, ali v Rio de Janeiro...

Sveto mašo sem prvo na novem svetu daroval v dominikanski cerkvi. Pa sem po maši doživel veselo presenečenje, da je tudi med tujci plemenitih ljudi, ki znajo "gringota" prijazno sprejeti in mu osladiti bridkost prvih dni na tujem. Patri so me povabili na kavo in z vso ljubeznjivostjo mi je pater razložil, da dobro razume, koliko je človeku v tujini vredno, če je kje prijazno sprejet, ker je sam mnogo po svetu potoval in marsikje bridka razočaranja doživel.

Ko sem srečno odpravil svoje stvari iz carinarnice, sem pogledal v zbirko naslovov, kje naj bi si poiskal kakega domačega človeka. Pa ti je šment takole z okornim jezikom kaj komu povedati. Gleda te, pa moraš poskusiti na drug način... hvala Bogu, da sem se vsaj toliko španskega naučil, da za silo že nekako shajam!

Tako sem jo primahal na ulico San Martin in vprašal po Martinu Muc. Ze vratar mi je povedal, da me je včeraj pričakoval, a ne našel. Kmalu se mi je predstavil — po obrazu sicer še tuj — pa sem mu že od daleč na obrazu bral, da je poštena slovenska duša. Prijazno me je sprejel in povedal, da me je prejšnji večer prišel čakati, a prepozno — ker so ure vstavili za zimski čas. ladja je pa imela vozni red po starem. Veselo smo se pozdravili z beokranjskimi znanci — z ženo in hčerko, ki je pred nekaj leti bila moja pridna učenka, sedaj je pa otroškim letom že kar odrastla. Prav kot nekoč doma, daleč onstrah morja, sem se počutil spet med svojimi slovenskimi ljudmi in kaj prijetno mi je bilo povabilo naj pridem na kosilo k njim.

Spet sem stopil naprej, da poiščem znanca in prijatelja iz šolskih let, sošolca Bartola, ki sva bila celo sosedu v šolskih klopek, pa je pretcklo že gotovo 10 let, ko sva se zadnjič videla. Na napačnem naslovu sem ga iskal, pa so mi prijazni ljudje vendarle povedali, kje ga najdem. Začudeno, z velikimi očmi me je pogledal, nevedoč ali naj zine po angleško, ali po špansko ali po "kranjsko" — pa sem jaz po slovensko povedal svoj pozdrav, on po začuden strmel, zakaj manj me je pričakoval kot sodnjega dne. Da ni dobil mojega pisanja! Nič zato, da se le vidimo!

Tako sem si polagoma utiral pot v neznan svet. Na škofiji so mi dali potrebne pravice in dovolili stanovanje v duhovskem domu. (Hogar Sacerdotal, Condarco 545).

Ko sem zvečer urejeval svoje stvari, me je nekdo klical na telefon. Bil je gospod Lakner, ki je iz Domoljuba zvedel za moj prihod. Tako sem ta večer legel dokaj zadovoljen, da sem prvi dan preživel skoro tako kot da sem med samimi domačimi ljudmi.

Naslednji dan sem v Banco Germanico srečal polno domačih obrazov in prav tako na Paternalu kamor sem šel radi službe božje.

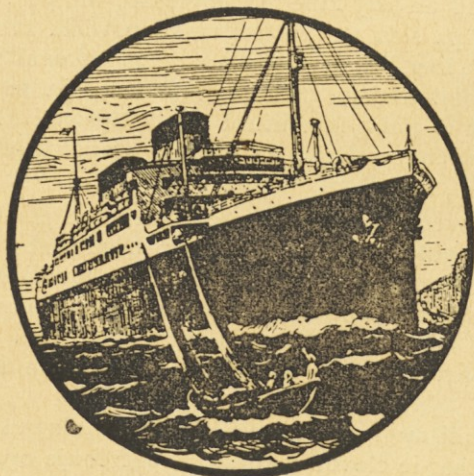
Taki so bili moji prvi koraki v tujini. Kakor nedoleten otrok, ki hoditi ne zna, je človeh v tujini in potrebuje opore. Hvala Bo-

gu, jaz sem jo našel takoj in bom že "shodil" po tej tuji zemlji. Saj upam da bom opore še mnogo dobil, upam, da mi boste v oporo, katero rabim sedaj, vsi Slovenci, dobri in pošteni, kar upam in verjamem o Vas vseh, čeprav doma tolikokrat slišimo trpko besedo, da nam tujina kvari naše ljudi. Tako upam, da si bomo že od začetka dobri prijatelji, dobri prijatelji pa tudi vse dni. Z dobrim namenom sem semkaj čez lužo prišel. Z željo, da bi pomagal reševati vsem tisto, kar je človeku največje bogastvo in največja sreča, ki človeka bogatega in srečnega dela tudi tedaj, kadar denarja ni, in kadar je življenje človekovo napolnjeno s številnimi skrbmi — da bi podpiral v Vas vero naših očetov.

"Pozdravljen duhovni naš pastir,
"ki nam prinaša nauk in mir."

Tako me je pozdravil g. Kraševac, jaz pa odgovarjam na ta pozdrav: Želim, upam in hočem, da bo moje delo vsem:

"Božji nauk in božji mir".

Slavka Ukmar, Beograd:

Slovenci v Beogradu

V glavnem narod siromakov

V Beogradu bo živel vsega skupaj blizu deset tisoč Slovencev, torej približno toliko kakor v mestu Buenos Aires in okolici. Vendar je naša beograjska narodna družina veliko bolj pestra kakor buenosajreška. Živimo namreč v najrazličnejših poklicih in zbirali smo se skoraj enakomerno iz vse Slovenije. Med nami boste lahko našli vse stanove in sloje od najvišjih uradnikov v državni in zasebni službi, pa do nižjih in najnižjih slojev, kakor pravijo, obrtnikov, zidarjev, mizarjev, čevljarjev, krojačev, tesarjev, izvoščkov, delavcev, cestnih pometačev, itd. Prav posebne številne in znane so med nami slovenske služkinje. V glavnem smo torej narod, siromakov celo beograjski Slovenci, ki smo vendar kot skupšna veliko na boljšem kakor naši rojaki, ki so se sicer razšli po jugoslovanskem jugu.

Slovenske služkinje

Okrog dva tisoč bo v Beogradu naših služkinj. V mesto so prišle iz vseh slovenskih pokrajin. Največ jih je vsekakor iz Štajerske in Prekmurja. Čez leta mislijo ta dekleta, da se bodo s svojimi skromnimi prihranki vrnila v svoje domače kraje in ustanovila lastna ognjišča.

V primeri z Vašimi buenosajreškimi so seveda naši zaslužki zelo pičli. Ravno tako naši prihranki. Tudi naš siceršnji položaj je znatno slabši.

Kakšne so naše služkinje?

Kakor drugod so tudi naši beograjski Slovenci in zlasti naše služkinje v splošnem na najboljšem glasu, zdrave, močne, verne, delavne, snažne, vesele. Žal da ne vse. Zlasti zadnji čas prihaja

v Beograd tudi mnogo pokvarjenih in v vsakem oziru, zlasti pa moralno slabih slovenskih deklet, bodisi naravnost iz domovine, bodisi zlasti iz služb po drugih jugoslovanskih mestih. Ta dekleta so v največjo škodo ugledu in dobremu imenu slovenskih služkinj, zlasti ker tudi dekleta, ki so ostala doslej dobra v slabo zapeljujejo in zavajajo.

Slomškova družina

Najbednejše med nami so pač služkinje brez posla, ki jih je žal vedno dovolj, zakaj v Beogradu ni tako lahko najti službe, kakor slišim, da jo je v Buenos Airesu.

Razumljivo, pa tudi hvalevredno je, da so se za svoje nesrečne brezposlene tovarišice zavzele najprej same služkinje, združene v Slomškovi družini, ki je odsek Slovenskega prosvetnega društva v Beogradu.

Dekliško zavetišče

Slomškova družina se je uveljavila zlasti z ustanovitvijo dekliškega zavetišča za brezposelne slovenske služkinje.

Seveda je bilo to zavetišče skraja silno skromno, saj je obstajalo iz ene same majhne sobice v Krunski ulici za katoliško cerkvijo Kristusa Kralja, v najstrožjem središču mesta Beograda. Čeprav je bil kraj zelo ugoden za dekliška zbiranja, so vendar nastale že zelo zgodaj velike težave. Sobico je bilo treba opremiti namreč vsaj z najnujnejšim pohištvom, ki za naše razmere ni malo stalo, zlasti pa je postala kmalu pretesna in nismo našle možnosti, da bi si jo razširile ali najele še drugo blizu nje.

Zavetišče raste.

Treba se je bilo torej seliti. In spet in spet. Naše zavetišče je postajalo vedno večje. Slovensko prosvetno društvo oziroma njegova Slomškova družina ga ništa mogla več vzdrževati. Zato so prevzele njegovo upravo Šolske sestre iz Maribora.

Za vzdrževanje tega dekliškega doma seveda še nadalje skrbi Slomškova družina oziroma Prosvetno društvo. S pomočjo raznih prijateljev se je razvila za nje čase po vsej Sloveniji, močna akcija za vrdrževanje in razširjenje tega našega zavetišča, pa tudi v samem Beogradu smo dobile mnogo dobrotnikov.

Ker je v Beogradu najemnina za prostore zelo velika, se naš

Dom kljub vsemu bori z mnogimi hudimi, zlasti finančnimi težavami. Da se gospodarsko bolj uveljavi, so čč. Šolske sestre odprle v njem slovensko menzo, kuhinjo, v kateri dobe naši uradniki za zmerno ceno dobro in okusno domačo hrano, pa tudi naš Dom novih in stalnih dohodkov.

Čeprav ima sedaj Dom na razpolago celo hišo, postajajo prostori za zavetišče že vendar pretesni in bo treba misliti na večjo zgradbo.

Kaj nam Dom nudi?

Vse. Slovensko deklinško zavetišče v Beogradu je pač naš dom. V najtežjih dneh, ko so bile brez službe, brez zaslužka, brez denarja, brez prijateljice, brez doma, je našlo že na tisoče slovenskih deklet v tem zavetišču svoj dom, hrano, stanovanje, varstvo, zaščito, posredovanje za primerno službo dostikrat brezplačno, navadno pa za majhno odškodnino.

Pred vsem ob nedeljah popoldne, pa tudi druge dni če morejo, se dekleta rada in v velikem številu v domu zbirajo. Daleč na čisto je čuti njihovo veselo domačo pesem. Saj so doma.

Prireditve

Naša beograjska dekleta so zelo agilna. Skoro ne mine nedelja brez prireditve v Krunski ulici. Navadno pred litanijami, ki jih imamo vsako nedeljo in vsak praznik ob šestih zvečer. To so predavanja, razni nastopi, gledališke in pevske prireditve ali društveni sestanki. Tako se prav po naši domači navadi v tujem mestu veselimo in izobrazujemo. Zlasti rada pomagajo naša dekleta pri večjih predstavah Prosvetnega društva.

Zastava.

Slomškova družina ima celo svojo posebno zastavo, ki jo je blagoslovil gospod načelnik Smodej, botrovala pa sta ji ga. Šumanova in g. minister dr. Korošec, redni član Slovenskega prosvetnega društva, kakor njegov ministrski tovariš gospod dr. Miha Krek, na kar smo ponosni vsi Slovenci v Beogradu.

Slovensko prosvetno društvo.

Tristo rednih in plačujočih članov šteje, prijateljev pa seveda veliko več. Tudi sovražnikov mu ne manjka. Pred kratkim so ga hoteli celo pohrustati. Pa jim ni uspelo, čeprav se niso stra-

šili za to nobenih sredstev, o katerih pa je boljše, da v tem poročilu ne govorim. Zadnji čas število njegovih članov spet razveseljivo narašča.

Vrednost in veljavo društva mislim, da bi težko bolj nazorno spoznali, kakor če vam naštejemo sedanji društveni odbor.

Za predsednika smo izbrali gospoda dr. B. Pirca, doslej šefa odseka Centralnega higijenskega zavoda in sedaj kabinetnega šefa ministra brez portfelja dr. M. Kreka. Podpredsednik je g. katehet Tomaž Ulaga, tajnik upravni uradnik Slavko Tršinar, blagajnik uradnik prometnega ministarstva Janez Štefanič, knjižničar privatni uradnik Vladimir Uršič, odbornika pa sta še g. župnik Andrej Tumpej in časnikar Joško Krošelj. Poleg tega so v glavnem odboru tudi še načelniki raznih odsekov in pododsekov.

Priveditve

V kratki letošnji seziji je priredilo Prosvetno društvo dvoje predstav namreč "Skapinove zvijače" in "Čvrček za nečio", ki sta obe prav lepo uspeli. Na prosvetnom večeru dne 1. dec. je predaval gospod Fran Eriavec, referent prosvetnega ministarstva, o nomeni združitve Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samo državo, dočim bo posvečen prvi prosvetni večer po novem letu spomnu dr. Jan. Ev. Kreka. V veliki dvorani Ruskega doma je priredilo društvo Miklavžev večer. Slovenski beograjci so veliko dvorano prenapolnili. Obdarovani so bili vsi navzočni slovenski otroci in so bila vsa darila vredna din 5.000. — Na Štefani-dan je priredilo društvo božičnico v Krunski dvorani in z isto svoto Din 5.000. — obdarovalo siromašne slovenske družine, za katere je kupilo ali izprosilo raznih živil.

Lastna dvorana.

Živi samo še v naših željah in načrtih. Če bi jo imeli, bi bilo naše delo seveda še vse bolj pestro in globoko. Upamo, da se nam bo tudi ta želja izpolnila v doglednem času.

Društvo Slovencev v Beogradu,

ki obstoja poleg Slovenskega prosvetnega društva, je bilo ustanovljeno šele pred dobrim mesecem. Pravzaprav so se v to novo društvo združila že doslej obstoječa slovenska društva Cankar, Edinost in Triglav. To novo društvo sedaj predvsem nabira

nove člane. Ima pa razne odseke in mnogo načrtov za bodočnost. Samo po sebi ni še nič hudega, če imajo tudi Slovenci na tujem po več različnih društev, ki med seboj tekmujejo in merijo svoje sile in moči. To bi bilo žalostno na svetu, če bi bili vedno vsi ljudje istega mnenja in bi imeli v vsakem kraju samo po eno društvo! Saj to sploh ni mogoče! Samo naj bodo tekme vedno dostojne in vredne kulturnih ljudi, za kakoršne hočemo voljati Slovenici!

Diaspora

Tako pravimo občestvu vernikov, ki živijo med prebivavstvom drugih veroizpovedi. Jasno je, da živijo Slovenci v Beogradu med pravoslavno večino in da jim pristojno ime diaspora.

Versko življenje v diaspori, kateremu moremo primerjati tudi življenje slovenskih izseljencev po drugojezičnih katoliških deželah, kakor je živite na primer izseljenci v Južni Ameriki ali Franciji ali Holandiji, je vedno svojevrstno.

Pravoslavni in katoličani.

Zelo razširjeno mnenje, da katoliki sovražimo pravoslavne, žal, umetno goje in oznanjajo, zlasti mnogi neverni ljudje, ki jim ni ne za pravoslavje ne za katolicizem, marveč hočejo v svojo korist in v očitno škodo obeh krščanskih veroizpovedi spretno izigravati obe veroizpovedi, kar se jim, žal, često posreči. Verni katoličani in verni pravoslavni vedo nasprotno, da imajo oboji prav za prav najhujšega sovražnika v organiziranem brezboštvu, zlasti famasoneriji, ki je ravno po srbskih krajih zelo močna. Od medsebojnega nagajanja obeh krščanskih veroizpovedi tudi zaradi tega ne moreta ničesar imeti, ker so ali bi vsaj morali biti katoličanom ljubši praktični kakor dejansko brezverni pravoslavni verniki kakor tudi so ali bi vsaj morali biti vernim pravoslavnim ljubši prakticirajoči katoličani, kakor pa iz katolicizma izšli odpadniki in neverniki, ki potem nobene vere resnično ljubiti ne morejo.

Katoliško bogočastje v Beogradu.

Katoličani v Beogradu imajo na raspolago več cerkva, sezi danih z velikimi žrtvami šele po vojni, izvzemši kapele Kristusa Kralja, ki pa je bila po vojski tudi znatno povečana.

Za slovensko bogoslužje v Beogradu skrbijo gospodje Franc Smodej, Ivo Kotnik in Tomaž Ulaga vsako nedeljo in vsak praznik ob polšestih zjutraj in ob šestih zvečer, v župni cerkvi Kristusa Kralja sredi Beograda, poleg samih Kraljevskih palač. Vsi priznavajo, da je slovensko bogočastje v Beogradu redno, točno, lepo in dobro obiskano. Posebno pohvalo zasluži tudi nad trideset članski pevski zbor, ki ima redne vaje. Želijo pa še eno redno sveto mašo takó okrog devete ure s posebnim govorom za našo inteligenco. Žal, da je to iz tehničnih vzrokov za enkrat skoro nemogoče. V Beogradu živi namreč tudi mnogo katoliških Hrvatov in je ta edina katoliška cerkev v centru Beograda za oboje odločno premajhna. Žal je niti ni mogoče še bolj povečati. Poudariti je treba, da so si zgradili katoličani na periferiji Beograda še štiri župne cerkve, dočim mislijo v centru na veličastno stolnico v Beogradu ima namreč svoj sedež tudi kat. nadškof, sedaj msgr. Rodič.

Problemi naše diaspore.

Tleze zadeve katoliške Cerkve v Beogradu smatra tukajšnji slovenski duhovnik g. Tomaž Ulaga za posebno važne in pereče, so zelo podobne problemom, ki jih stavljaajo razmere na izseljen-ske duhovnike po tujih deželah in vtegnejo postati naravnost usodna za našo bodočnost:

Kje najti sredstev za graditev dovoljnega števila cerkva in kapel?

Od kod dobiti še več požrtvovavnih duhovnikov?

Kako organizirati duhovno življenje in karitativno delo po župnijah?

Kako metodo ubrati, da bi seme katehez in pridig padlo na rodovitna tla?

Kako poskrbeti, da bi lahko sleherni bolnik prejel tolažbe svete vere?

Kako ohraniti zvesto veri in Cerkvi odraslo mladino?

Kako delavcem, služkinjam, brezposelnim vliti zaupanje v Boga in vero v našo dobro voljo?

Kako nabaviti molitvenikov, katekizmov, dobrega čtiva za revne?

Kako poskrbeti za dobre odrske in filmske predstave?

Šlovenska šoloobvezna mladina.

V Beogradu živi kakih 400 šoloobveznih slovenskih otrok. Vsekakor bi bila zanje primerna slovenska šola. Če ne je gotovo primerno, da znajo moliti slovenski otroci v svojem materinem jeziku vsaj najvažnejše molitve in da vsaj tu in tam slišijo božjo besedo v svojem materinem jeziku. Žal pa je do vseh teh stvari še daleč, zelo daleč.

Slovenci na našem ugu.

V podobnih, ne, veliko slabših razmerah živi več deset tisočev naših ljudi na jugu države, ki se raztržeseni na neštete majhne skupine zlasti versko izgublajo. In slovenska javnost se ne meni zanje skoro nič. Naj jim bo v tem listu posvečen majhen spomenik.

Glasnik beogradske nadbiskupije

Nedogledne važnosti je v takih razmerah dober časopis. Saj morejo verniki in njihovi župniki dostikrat priti samo potom nje-ga v vsaj rahel medsebojni stik. Samo potom verskega lista morejo dobiti nekaj duševne hrane, ki je podobno kakor telesna, neobhodno potrebna, če naj človek duhovno ne pogine in propade.

Tisk je v Beogradu brez primere dražji kakor na primer pri Vas v Buenos Airesu, zato so si mogli naši v južnih krajih države le z velikimi napori ustvariti čedni Glasnik beogradske nadbiskupije, ki izhaja tedensko na osmih straneh od katerih sta zadnji dve rezervirani za Slovence.

Prinasam pozdravov nebroj

Pozdravov, ki sem jih nabral doli za Kolpo v solnčni **Beli krajini**. Pozdrave fantom, ki sem jih pred leti videl v tujimo odhajati, ki sem nekaterim jaz sam kot metliški kaplan za to pot tudi krpne liste dajal in nekaterim tudi dostavil v pozdrav: bodi fant dober in pošten, da bo tvoje ime slovenskemu v tujini v čast. Prišel pa bo dan, ko pridem za teboj, in glej, da bom o tebi kaj dobrega slišal prej in slej. En pozdrav torej iz vesele Bele krajine vsem, ki so za košček kruha borite tu v tem mestu, ali tam v Cordobi, ali v Montani ali kjerkoli v tej zemlji.

Tudi tistim pozdrav, katerih žene ali stariši v bridkosti zanje doma skrbe in odgovora pričakujejo že dolga leta, pa ga na nobeno pisanje ne dobe in ne vedo, ali je še živ ali morda že mrtev tisti, ki toliko misli njihovih za ljubljanim vsak dan pošiljajo.

Če si še živ, vsaj to sporoči domov. Sama smrt ni tako bridka kot večna negotovost.

Tudi tam od **Prekmurja** prinašam še tople pozdrave. V Ljutomeru in Križevcih sem bil, kjer sem Sunciča, nekaterim dobrega znanca in prijatelja obiskal, ki mi je za vse Prekmurce pozdravov naročil, katere iz tega pisanje sprejmite vsi. Tudi tam marsikateri prag sameva in proseče čaka poštarja, ki bo prinesel pozdrav, če tudi le nekaj besed, lepih in toplih in mehkih, kot je toplo in mehko prekmursko pošteno prekmursko srce. Seveda je zaželjen s pismom tudi "težak" pozdrav, ki bo prav prišel da si bodo mogli kupiti svojci ognja in petroleja in soli...

Po vsej zemlji slovenski sem pobiral pozdrave za naše v tej daljni deželi — kakor kolednik sem hodil po zemlji slovenski, od katere mi je bilo trpko in težko slovo, trpko, ker je morda videl več nikdar ne bom, težko, ker sem se poslavljal od tistega, kar

mi je na svetu najlepše in najljubše, poslavljaj od te grude, ki se imenuje "Slovenska zemlja", ki je najlepši košček sveta. Nam dan, da ga ljubimo, da ga čuvajmo da si na njem nebesa zaslužimo. Od Marije pri Treh farah in na Svetih gorah, od Marije v Rajhenburgu in Žalostni gori sem vzel slovo in dobil pozdrav za vse, ki za njeno svetišče tankaj vedo, za vse pa sem pozdrave prinesel od Marije Na Brezjah, kateri vsaj v mislih vrnite pozdrav, pozdrav, ki bo polen tople ljubezni do nje, ki ste jo nekoč kot otroci z materinimi usti zjutraj in zvečer počastili — a sedaj v tujini nemara tudi nanjo že pozabiti.

Vsem Slovencem prinašam od **Marije na Brezjah** pozdrav. Ne le njim, ki so doma iz utesnjenih slovenskih meja, tudi Vam, ki Vas je kruta pravica sveta odrezala, ko je nezacejivo rano v slovensko telo vsekala. Tudi Vam iz **Krasa** in tople **Vipavske doline**, od **Soče** zelene in iz **tolminskih planin**, iz **Idrijskih** strmih in vinskih **Brd** solnčne **goriške**, iz **Trsta** od slovenskega morja in iz potrte **istrske dežele**... vsem, vsem prinašam pozdrave Marije na Brezjah, ki nas ni razsekala in razdelila, ki je osirotenim žalostnim in stiskanim **Sveto Goro** in **Svete Višarije** pustila, ki je pri **Gospoj Sveti** še vedno kot poroštvo pravice ostala, da bi nobenemu Slovincu nikdar upanje v srcu ne umrlo, upanje, da bo prišel in da prihaja tolažbe čas.

In ne bi bilo moje slovo od domovine slovensko, če bi ne stopil tudi na tla, koder so zvene in še skrito zvene mile pesmi Gregorčičeve. Tudi skozi Postojno, čez Kras in Trst je peljala moja pot. Skozi Postojno, kjer je vstopil v vlak tujec neljubeznivega obraza pa so vstopili tudi slovenski ljudje, katerim še beseda po naše teče in jim bo tekla naprej. Spomnil sem se besed Gregorčičevih: "potreti me moreš, a srteti nikdar, usode sovražne besneči vihar". So potrti naši trpini, a strti niso. Pač so upognjeni, a še jim je čelo jasno. Tujec je nasadil svoje oblastne dvorce po slovenskih vaseh, ki kakor grozeče strašilo kvarijo sliko slovenske vasi iz nekdanjih dni, ki to sliko sicer a je potvoriti ne morejo, kakor tudi naših ljudi ukloniti ne morejo. Saj so prav iz trdih kraških tal in iz burje ki neusmiljeno pometa že tisoč let čez to trdo deželico zrastle ljudje, narod, ki je trden in kremenit, kakor stoletni hrast ki se zamaje pač in upogiblje v pišu — a zlomi nikdar.

Hladnik Janež:

Po zemlji sem hodil domači

Saj je svet lep. Lepe so dežele in morja, gore in jezera vsepovsod, toda nikjer ni razlite toliko lepote kot na malem koščku, ki ga je Bog dal nam, da se po nas Slovenija imenuje. Majhen košček pravim, zakaj od daleč jo gledamo in majhno jo vidimo — kakor zvezdo, ki je velika stvar, pa očesu vendarle komaj kakor biser zlat. Da, zvezdi je podobna ta naša zemljica slovenska, majhna iz dalje, pa vendar tako čudno nepopisno lepa... kot zvezdni biser na nebu.

Hodil po zemlji sem naši... Pa ne bom popisal vsega. Le nekaj vtisov naj skušam podati, vtisov iz tistega koščka, odkoder je tukaj Slovencev največ.

Nekdaj pred leti že je bilo to, ko sem premenil deželico ob Soči navzdolž in počez, in da bi bilo vse prav in res, sem skočil tudi v valove bistre Soče tedaj, in v Vipavo sem šel poskusit sočne hruške v Rihenberg in v Tomaju sem zamudil autobus in sem moral po dolgem ovinku naokrog mimo svete Lucije tja goli v Cerkno in še naprej na stricov pogreb v Spodnjo Idrijo. In kolo sem moral zastaviti v Podbrdu... V času je bilo to, ko je dežela še vedno polna upanja čakala, čeprav je trpela že nekaj let. Pa upanje je bogastvo, ki se ne izčrpa nikdar, zato tudi danes v upanju čakamo in če Bog da, bomo tudi dočakali... Niso še tako daleč tisti časi, pa je vendar nemara že 10 let. Tudi potem me je še velikokrat pomikalo na zapad. "Čez goro" smo rekli doma, čez Črnovrško goro, kjer je tudi mojih spominov nebroj, ker je tam tudi stricov in tet, katerim sem bil dostikrat gost, ker je tam mnogo bratrancev in sestričen in prijateljev, znancev in sošolcev in spominov in lepot. Čez goro nas je vleklo, kjer v Vipavski dolini sladko grozdje zori, da ga lahko vrane in kosi zobljejo. Tako so nam otrokom mati velikokrat pravili, ki so vse to videli in poznali, ker se od tam doma. In zgodbe od kraške burje, ki so jih stari oče vedeli nekaj zares nekaj za smeh, iz časov, ko so Radeckija in njegovo vojsko čez Kras v Trst vozili, kako so "furmani" na poti pili, kako so "jarble" vozili tedaj, ko ladje še niso dimnikov imele, ko ni še vlak kradel človeku ur in minut...

Marsikak spomin se mi vzbudi, ko mislim na pota, ki sem jih hodil nekdanj. Pa najraje podam sveže spomine, ki sem jih nabral oni dan, ko sem dal domu slovo, da grem za mnogimi v tujino.

Kakor zadnji pozdrav domovine je bil — svež snežen metež. Kakor da domača zemlja sama čuti, da tega v tujini morda nikdar videl ne bom. Gosto so plesale snežinke skozi jutranji somrak, ko je zaoral vlak v postonjsko postajo. V tenek bel pajčolan se je odela deželica za kako uro. Hitel sem, da se navžijem božične slike tedaj, zakaj tostran morja pravijo, da nam bo ob božiču močno vroče...

Razpodili so se oblaki in na obzorju so vzrastle gore: Sivi Nanos, priča tisočletnega trpljenja, je s snežno glavo spominjal tja gori naprej na sever, kjer stoji Krn in Črna prst in Bogatin in Triglav, doli na jugu pa je za prvim brdom že zanjalo južno morje... Vmes pa so nasajene biše in sela in vasi in mesteca, koder je naš narod doma.

Negostoljubno stoje ob progi železniške stražnice in postaje. Tuji obrazi tiščijo skozi okna. Mrtvo, kakor neme številke drve mimo električni stebri, ki vsi na Občine hite, kjer raste iz tal nova električna centrala, transformator, ki bo odslej čez Kras železnega konja podil, ki da bo nekoč lahko tudi ogenj bruhal, kadar bo v deželi tekla kŕ. Tako bo Soča gonila vlak iz Poštojne v Trst in gori skozi Štanižel.

Mimo Nabrežine, kjer le po malem žerjavi še škripljejo, da zemlji kamenite zaklade otemajo, smo mimo Miramarja hiteli v Trst.

Nekoč smo imeli tam bogate strice in tete. Kakor skrivnostna "indija koromandija" je bil Trst nekoč. Sedaj ni več stricev in tet, sedaj ni več tržaškega razkošja — mesto je, ki se borŕ za življenje in smrt. Umreti noče, živeti ne more... kakor bajtar, ki pridela toliko, da ima kaj jesti enkrat na dan. Mrtvo je pristanišče. Le stare jadrnice in spomeniki! Vse uporabne ladije so na potu. Vozijo vojsko v Abesinijo. Da, ta Abesinija. Kdo je nekdanj vedel zanjo, a sedaj: kolikO slovenskih fantov tam trpi in umira.

Prišel sem v Trst na pogreb. 4. febr. je bilo to, ko so zakopali Rujanskega župnika Jurizzo, ki je pa dobil še bolj "pošteno ime" s tem, da se je moral podpisati Giorgi. Obilen pogreb je pokazal, da so ga spoštovali in je mož tudi zaslužil to, ker je bil, po vojni vsaj, do vseh pravičen in je tudi slovensko stvar podpi-

ral in v svoji cerkvi še vedno slovensko petje in pridigo trpel.

Marsikaterega slovenskega duhovnika sem videl in pozdravil pa ga tu imenoval ne bom, ker bi mu vtegnilo to še narobe hoditi. Vsak lahko ve, kako in zakaj.

Napravil sem še spreh mimo svetega Jakoba na Katinaro, kjer sem želel pozdraviti sošolca, župnika Piščanca Antona iz Rihemberka doma, ki mi je mnogo pozdravov za znanca v novem svetu naročil. Marsikateri spomin šolskih dni je pred nama vstal, ki sva si bila nekoč v razredu soseda. Kar je vedel eden, sva znala oba.

Tudi župnika iz Bazovice, Cerarja, sem srečal pri njem, ki tu di pozdrave za svojimi čez morje pošilja.

Že je solnce poljubilo beneško morje in so se potegnile mrke sence tja čez Bazovico, sence ki so vtonile v mraku, spodaj ob morju pa je pričel Trst prižigati zvezdice, ko sem vzel slovo in odšel skozi sv. Magdaleno navzdol, da odrinem naprej proti daljnemu cilju. Gori na Škorklji nekje je zrastle radio in svetilnik "zmage" ki s svojimi žarki lovi blodeče ladije. Tudi za odhajajočim vlakom je kazal s svojim dolgim prstom, dokler ni mesto vtonilo v noč, vlak pa odbrzel mimo Tržiča in vse dalje proti Benetkam, od slovenske zemlje proč v daljno tujino... Med tem ko sem bežal v noč, je domovina legla k trudnemu počitku, jaz sem ji pa želel, kakor ji želimo vsi, da bi kmalu v novo jutro spočita vstala.

Pismo iz Lombardije

Milan, 4. februarja.

Nemara bodo slovenski javnosti zanimivi vtisi, ki jih človek dobi v tej zemlji v tem času, ko je beseda Abesinija kakor električna iskra, ki zbada in užiga.

Ob 10 zvečer 3. februarja je brzec odhitel iz Trsta. Kar grenko mi je bilo ob misli, da s čarobnolepim nočnim Trstom, ki je kakor bežal od mene proč, beži tudi domovina vse dalje in dalje; da vsak čas nove vode in nove poti padajo vmes med sina in mater. Vse jasneje se mi je zdelo, da ni in ne sme biti res: daleč od oči, daleč od srca.

Pa kaj bi človek sanjaril. Treba je hoditi po svetu z bistrimi očmi.

V Tržiču (Monfalcone) je nastal na postaji velik hrup. "Abesinci" je bilo iz splošnega razburjenja slišati. Pogledal sem in videl štiri fante v posebnem kroju. Na vprašanje se mdo bil pojasnilo, da so to prostovoljci za Afriko. Navdušeno mi je začel pripovedovati mlad fant iz Brescie, tržaški finančar, ki je potoval na enomesečni dopust, o slavnih zmagah v Abesiniji: "Še par mesecev, da še ta prva deževna doba mine, in afriška vojska bo končana, deset milijonov naših brezposelnih pri dobrem kruhu, Abesinija pa nam bo z zlatom in srebrom, svincem in petrolejem bogato plačala žrtve, katere sedaj doprinašamo. Nocoj se vrši veliki fašistični svet. Naš Mussolini bo vrgel kocko. Z Nemcijo in Japonci se bomo zvezali in bomo pokazali Angležem in Francozom in vsem, kdo smo mi."

Zanimalo ga je, kako učinkujejo zunaj protisankcije. On je bil uverjen, da bodo sankcionistične države že jutri, če ne pa vsaj drugi teden morale kapitulirati, če ne bodo pa kup razvalin pod tisoči italijanskih letal.

Nisem mu hotel njegovih iluzij izpodbijati. Šlo mi je le za to, da vidim, da Mussolini res čudovito razume, kako je treba narod ohraniti pri dobri volji. Malo trdo je sicer šla italijanska beseda

iz mojih ust, a bila je vendar v veliko veselje spotoniku, ki mi je razkrival upanje, v katerem narod živi.

Ob 1 sm_o bili v Benetkah. Spraznil se je kupe in prav po potrebi sem se zleknil po sedežu. Čez čas me je iz spanja zbudila ostra beseda. Padova in z njo sv. Anton je zbežala mimo. Zame to ni bila nepravilna, pač pa za sopotnika, od katerega je sprevodnik tirjal doplačilo. Potoval je v Bolonjo, a ni pravi čas izstopil. V Padovi bi moral to storiti.

Spet sem se spustil v pogovor s fantom, mladim uradnikom. Ko sem mu na radovedna vprašanja odgovoril, da sem iz "nemških dežel", je bil spet ves odkrit v svojem navdušenju, kako bo sta Hitler in Mussolini ustrahovala ves svet. Enkrat smo jih že, pa jih bomo še, tako je menil. Takrat je še samo 10 minut manj kalo do svetovne vojne. Mussolini je dal ultimatum Angležem, da bo, če ne umaknejo svojega brodovja izpred Benetk in Aleksandrije, planilo 3000 njegovih letal z bombami in bodo pokončili vse. Pa so se Angleži ustrašili! In je nadaljeval s hvalo tehničnih iznajdb, ki bodo Angleže strle kot nič.

Ko sem mu na vprašanje, kaj pišejo o Abesiniji zunanji listi, odgovoril, da sem bral o Grazianijevem umiku, se je on temu silno čudil, kako more kdo "tak_o grdo lagati".

V Veroni sta vstopila dva, ki sta se prav vračala iz Eritreje. Kot kvalificirana delavca sta 6 mesecev gradila v Massaui razne objekte za letalske namene. Po 75 lir sta dnevno zaslužila. Delavci domačini imajo po 15 lir na dan. Veliko denarja gre za "kupovanje" črnih. S tem jih pridobivajo za civilizacijo. Za 40 lir postane "prijatelj" Italije. Vročina je bila sedaj 40 45° C. V najhujšem času pa 75° C. Vodo so plačevali po 2,50 lir liter. Ves drug živež ni stal več kot 6 lir na dan. Od kraja je bilo grozno, sedaj so se privadili in tudi razmere so se bolje uredile.

Glede vojske sta vedela povedati to, da so Italijani Abesince pognali že davno proč od Makale.

Tako smo malo modrovali malo dremali in ko je ob 7 začel vstajati dan, je zavozil vlak v veličastni milanski kolodvor. K usmiljenim bratom sem se zatekel in imel v njihovi cerkvi mašo. V spremstvu mladega brata Slovenca iz Podgrada, sem si ogledal najvažnejše znamenitosti tega najbogatejšega italijanskega milijonskega mesta.

Takoj po polnoči odpotujem z brzim čez Simplon in Lozano v Pariz.

Franc Dalibor, Buenos Aires:

Argentínski filmí

TIHOTAPCI

(nadaljevanje)

Pa stopimo malo na argentínski sever, na paraguaysko mejo, da vidimo kaj tihotapci tamkaj kaj počno.

Pred par leti sem z ladjo Mihanovičeve družbe potoval v Asunción, glavno mesto paraguayske republike. Ako je človek takole štiri do pet dni na ladji, se seveda več ali manj seznaní s pomorščaki in častniki. Pluli smo po veletoku Paraguay, ki tvori mejo med istoimensko republiko in argentínskimi pokrajinami Chaco in Formoso. Častnik - Dalmatíнец me opozori na neko zanimivost. Nasproti mesteca Paso de la Patria na paraguayskem ozemlju, sto korakov od paraguayske carinske stražnice, se nahaja veliko skladišče z lastnim mostičkom za nakladanje in razkladanje ladij. "To je skladišče velike kapitalistične tihotapske družbe", mi pomežikne ladijski častnik. V tem skladišču so spravljene ogromne zaloge tobaka, sladkornega žganja v sodih, alkohola raznih vrst, cigar, cigaret, yerba mate, parfumerijskih izdelkov francoskih znamk, ruma, konjaka, whiskyja, itd. Par sto metrov od tod v selišču, imenovanem Punta de Ita-Pirú, se nahajajo še druga obsežna skladišča, ki zalagajo tihotapce za Argentíno. V Ita-Pirú na paraguayski strani se je ustanovila celo obsežna destilerija, da zalaga kontrabandiste z alkoholom, zlasti caña de azucar, sladkornim žganjem.

Kontrabant z alkoholnimi pijačami predstavlja nevarnost za ljudsko zdravje, kajti ne izmuzne se samo plačanju carine, marveč se odteza tudi nadzorstvu zdravstvenih organov. Istočasno,

ko sem potoval po tistih krajih, so argentinski carinarji zasegli znatno partijo, tajno iz Paraguaya uvoženega alkohola, in so poslali vzorce državnemu kemičnemu uradu v Buenos Aires, ki je ugotovil, da je bila večina tega alkohola enostavno strupenega, takozvanega alcohol metileno, metilni alkohol. Koliko umorov, koliko nenadnih zblaznitev po argentinskem kampu, pri ljudeh neomadeževane preteklosti in brez blazenske nagnjenosti, je povzročila zastrupitev možganov s temi jedkimi strupi.

V argentinskem Chaku, na obrežju reke Paraguay, se nahaja velik "ingenio azucarero", tovarna za sladkor, ki proizvaja desnaturaliziran alkohol. Ako bi ga destilirali, bi lahko zalagali z njim celo pokrajino Chaco, a ne delajo tega, ker ne morejo konkurirati s paraguayskim alkoholom, ki prihaja v Argentino po tajnih potih, ne da bi plačal kaj za carino ali za davek.

Zadnja leta se je po vsej Argentini, zlasti pa v glavnem mestu Buenos Aires, grozno razširilo uživanje mamljivih in uspavajočih alkaloidov, na primer kokaina, heroína, opija, morfija itd. Ti alkaloidi, izdelki moderne kemije, so blagodat v raznih boleznih, kadar jih predpiše vesten in sposoben zdravnik. Tistim pa, ki jih uživajo, da se zazibljejo v neko čarljivo polspanje in polsanje, pa postanejo kaj kmalu težko ali sploh neozdravljiva strast, ki jim prej ali slej izpodkoplje ljubo zdravje in jih popolnoma uniči.

Najbolj priljubljen je tem nesrečnikom kokain, čigar uživanje je najbolj enostavno. Noslajajo ga namreč.

Zibelka kokainu je tekla v naši osednji državi Boliviji. Tam ga pridelujejo dovolj za ves svet. Drevo, iz čigar listja pridelujejo ta strup, se imenuje po indijansko koka, odtod ime kokain. Na argentinskem severu, ki meji na Bolivijo, kakor tudi v Boliviji sami, kokain prav malo kadijo, pač pa ga staro in mlado, možki in ženske žvečijo, čikajo. Vsak šolarček po tistih krajih nosi v svoji šolarski torbi par lističev koka. Pravijo, da jih to čikanje varuje mrzlice "chucha" ("čuča"), ki je po onih krajih precej pogosta in huda.

Prejšnja leta so izvažali iz Bolivije v Nemčijo, Francijo, Hollandijo itd. liste kokovega drevesa, iz katerega so pridobivali kokain. Zadnja leta pa so ustanovili širom Bolivije same številne tovarne za izdelovanje kokainove paste, ki jo potem izvažajo v

Evropo, kjer jo v dobro opremljenih kemičnih laboratorijih čisti-
jo in kristalizirajo.

Posebno pri bleščeči večerni razsvetljavi večkrat lahko opa-
ziš po buenosajreških kavarnah moške in ženske, ki se jim kaj
svetljika na obleki. To so kokainisti, ki zatrjujejo, da se ne mo-
rejo rešiti iz krempļjev te grozotne strasti. Fini, blesteče beli ko-
kain namreč vedno zapuša kakšno sled pri onih, ki ga nosljajo.
Rado se ga namreč raztrese kaj po obleki.

Kako peklenska da je ta strast, naj dokaže slučaj, ki sem
ga doživel leta 1931. v nekem provincijalnem glavnem mestu,
kjer so se fantje iz najboljših meščanskih rodbin ponoči splazili
v lekarno javne zdravstvene ustanove "asistencia publica", da si
preskrbijo kokaina, ki je bil pošel v zalogah kontrabandistov. Go-
tovo je mučno, ako omenjam takšen slučaj, ki nas opominja, da
je borba proti alkaloidom ravno tako važna in potrebna, kakor
borba proti alkoholizmu, raku ali tuberkulozi, kajti posledice u-
živanja kokaina so prav grozotne.

Opazovavec, ki ima bistro oko, "ojo clinico", pravimo v Ar-
gentini, hitro spozna kokainista tudi brez zunanjih sledov na ob-
leki. Pri rednem nosljanju, h kateremu ga zavaja neukrotljiva
strast, strahotno upadejo oči in dobijo neki redek vijoličast blešk.
Roke se začno tresti in žile nenavadno nabreknejo. Posebno trpi
glas, ki postane čisto hripav. Mlade in zdrave ljudi, ki niso zna-
li pravočasno premagati strasti, pahne kokain po dveh ali treh
letih v grob. Zadnji štadij kokainista je izredna mršavost po
vsem telesu. Tak nesrečnik sicer še hodi, ali misliti ne more
več. Morilski tihotapci ga sedaj še lažje molzejo, saj je skoró po-
vsem brez volje.

Ko se je začelo pred leti po vsej Argentini naglo širiti za-
vživanje alkaloidov, je argentinski parlament sankcioniral pos-
tave, ki jih vlada strogo izvaja. Omeniti moram predvsem para-
graf, da ne more brez zdravniškega predpisa nobena lekarna pro-
dati niti drobca kakoršnegakoli alkaloida. Lekarnar, ki bi se pre-
grešil proti temu predpisu, zapade prvokrat občutni denarni glo-
bi, v drugič pa se mu odvzame lekarniška licenca. Tudi mora vsak
lekarnar voditi natančno knjigovodstvo, ki je pogosto in nena-
povedani pregledajo zdravstveni nadzorniki. Iz knjigovodstva mo

ra biti razvidno, komu je lekarnar prodal kak alkaloid, na čigav predpis in koliko. Tudi veletrgovine z drogami so primorane voditi natančno zadevno knjigovodstvo. Za tihotapce z alkaloidi pa je določila postavodaja naravnost drakonske kazni, večletno ječo. Gotovo, stroga zakonodaja je nekoliko omejila tihotapstvo z alkaloidi, tako da je treba trgovati sedaj mnogo bolj na skrivnem in bolj oprezno. Ali goltanca mu ni zadržnila. Neodoljiva strast in poželjenje konsumentov na eni strani in lahek, pa razmeroma ogromen zaslužek tihotapcev na drugi strani, sta mogočni coklji, ki močno ovirata postavodajavčevo dobro voljo. Saj se v Ameriki, tako severni, kakor južni, vsi pehamo za denarjem. Kaj čuda, če se tihotapec tudi takih groznih posledic svojih zlih dejanj ne prestraši. V treh ali štirih letih je lahko bogataš, ako ga oblasti ne zalotijo. Zaslužki pri alkaloidih so bajeslovni: Tisoč do dva tisoč odstotkov je norma pri prodajah teh prepovedanih mamil. Strastneži, ki so vsi iz "boljših" slojev — delavstva ta kuga hvala Bogu še ni zajela — plačajo vsako cenó samo da pridejo do tako zaželjenega mamila. Nekateri mehkužneži plačajo dnevno do petdeset pesov za kokain.

Pred uveljavljenjem zakona za pobijanje alkaloidov, so bile mnoge buenosajreške kavarne in restavracije pravcate borze za alkaloide. Danes je seveda temu odklenkalo in morajo biti prodajavci silno oprezni, komu ponudijo blago. Med goste se namreč radi pomešajo detektivi in potem gorje tihotapcu, ki ga za lotijo. Pred par meseci je stopil k meni v neki buenosajreški kavarni kavalir ter me vprašal, če imam na prodaj kokain. Stavim, da je bil tajni policist. Tako silno je namreč še dares razvito trgovanje z alkaloidi, da je morala ustanoviti policija poseben oddelek, ki se naziva "Gabinete de Toxicomania".

(nadaljevanje)

Cerkveni vestnik

Službo božjo za Slovence je prevzel g. Hladnik Janez, doma iz Rovt nad Logatcem.

Doslej je deloval kot kaplan v Metliki, potem kot duhovnik za Slovence v Zagrebu in nazadnje eno leto kot kaplan v Kostanjevici na Krki. V Buenos Aires je prišel v nedeljo 1. marca zvečer s francosko ladijo Massilijo.

Stanuje v Condarco 545, okraj Flores, poleg bolnice Alvear, Tel. 63 - 2435. (Hogat Sacerdotal). Doma vsak dan od 11 - 3 h. popoldne.

Preteklo nedeljo (8. III.) je bila pop. služba božja in Paternalu. Odslej se bo vršila v nekaj kvader oddaljeni cerkvi na Avnidi del Campo 1653. Autobus 37, 49, 68 s tramw. 88, 94, 95. Zraven bolnice Tornú.

Maša bo vsako nedeljo in praznik ob 10 uri.

Popoldanska služba božja bo ob 4 uri popoldne.

Prihliko za velikonočno spoved imate vsako soboto od 6 — 8 zveer in sicer v cerkvi duhovskega doma kjer stanuje g. Hladnik. Vhod v cerkev je iz Avellanede 2685. Če bi bila cerkev zaprta, ali če bi spovednika ne bilo v cerkvi, stopi pol kvadre do vhoda v Condarco 545 in povej vratarju. Moški morejo spoved opraviti tudi kar na stanovanju. Kdor bi ne imel časa v

urah kot so zgoraj navedene, mu bo spovednik na razpolago tudi v drugem času po dogovoru.

Vabljeni ste, da se v najobilnejšem številu vdeležite sprejema g kardinala nadškofa, ki se vrne iz Europe v soboto 14. 3. Prihod ob 3 h. Pridite torej že ob 2 h. in sicer na prostor, kjer se stikata Plaza San Martin in Calle Florida ob velikem nebotičniku. Sprejema se vdeležimo z našimi zastavami. Ker je nadškof kot kardinal nosilec naslova rimske cerkev sv. **Hijeronima**, ki spada k zavodu sv. Hijeronima in je last katoliških južnih Slovanov, tako da je eminenca g. kardinal stopil v tesnejši odnos z nami, zato nam je pri sprejemu odkazano častno mesto in nam je stem dana prilika, da se primerno uveljavimo, pa tudi da bomo mogli vse čim najlepše videti.

Do nedelje je še čas, da se priglasite za mohorske knjige. Stanejo \$ 4.50. Sama knjiga o elektriki je tega vredna.

Vstanovljena je bila zveza vseh katoliških narodov, ki so tu zastopani: kot permanentni odbor evharističnega kongresa. Tudi Slovenci smo priglášeni in moramo skrbeti, da se tudi tu primerno uveljavimo.

Banque Baruch et Cie.

BANKA JUGOSLOVENSКИH IZSELJENCEV V FRANCIJI,
BELGIJI, HOLANDIJI IN LUKSEMBURGU

11, RUE AUBER
PARIS (9e) FRANCE

Najhitreje in pod najugodnejšimi pogoji pošilja denar v domovino. Nakažite nam svote, ki jih želite poslati v domovino potom čekov, ki se glasijo na francoske franke in so plačljivi v Parizu, ali na čeke v angleških funtih, plačljive v Londonu.

Najlepši pomladni prazniki, Velika Noč

se praznujejo letos 12. aprila

POMAGAJTE VAŠIM DOMAČIM

v stari domovini, da bodo imeli dobre praznike ter ljubezniv spomin na Vas. — Prej ko napravite

VELIKONOČNO DENARNO POŠILJKO

se morate vsekakor posvetovati z nami, ker našim klijentom in prijateljem

NUDIMO SPECIJALNE UGODNOSTI

da lahko vsi pomagajo svojim družinam v Evropi

Banco Holandés Unido

SLOVENSKI ODELEK

CANGALLO 360

(med 25 de Mayo y Reconquista)

Buenos Aires

medtem ko zidamo lastno poslopje na vogalu 25 de Mayo in Emé. Mitre

**PRODAJO LADIJSKIH VOZNIH LISTKOV ZA VSE LADIJE
PO RESNIČNO ZNIZANIH CENAH.**

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUR

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-50

PODRUŽNICE V JUŽNI AMERIKI:

BUENOS AIRES Mercado Abasto Corrientes 3223	PARAGUAY C. Pres. Franco ASUNCION	BRASIL RIO-SANTOS SAO PAULO	CHILE SANTIAGO VALPARAISO
--	--	--	--

HRANILNICA:

Komu boste zaupali Vaše prihranke?

Banco Germánico Vam nudi popolno varnost in primerne obresti!

DENARNE POŠILJKE:

Potom katere banke boste poslali denar svojim domačim?

Banco Germánico sprejema vso odgovornost, da bo Vaš nalog najtočneje, najhitreje in najvarneje izvršen.

VOZNE KARTE:

Kje boste kupili ladijsko vozno karto?

Banco Germánico je predstavnica vseh parobrodskih družb in Vam more nuditi hodisi vozovnice hodisi pozivnice pod najugodnejšimi pogoji.

IZSELJENSKA POŠTA:

Kam naj Vam pošiljajo pošto, če nimate stalnega bivališča?

Banco Germánico raspolaga s posebnim oddelkom za izseljensko pošto, ki Vam jo hrani ali brezplačno pošilja na Vaš najnovejši naslov.

Naše uradne ure: od 8½ do 7 zvečer; ob sobotah do 12½.

SIGURNOST! BRZINA! USLUŽNOST! POVERJENJE!